

TÜRKÇEDE KULLANILAN ALINTI BİTKİ ADLARI

*M. Fatih ALKAYIŞ**

ÖZET

Dilimizde kullanılan bitki adlarının birçoğu Türkçe kökenli olsa da bazıları yabancı dillerden Türkçeye girmiştir. Türkçede toplam 533 adet alıntı bitki adı bulunmaktadır. Bunlardan bazıları çok yaygın olarak kullanılırken, bazılarının kullanım alanı çok dardır. Alıntı bitki adları, çoğunluğunu Arapça ve Farsçanın oluşturduğu toplam 19 dilden Türkçeye geçmiştir.

Anahtar Kelimeler: Alıntı bitki adları, kullanım sıklığı, etimoloji.

NAMES OF PLANTS USED IN TURKISH QUOTES

ABSTRACT

Many of the plant names using in Turkish are coming from Turkish language origin though, a few ones come from foraigne languages. There are totally 533 borrowing plant names in Turkish. Some of them are used very largely, but some of them are used uncommonly. These plant names are borrowed from 19 foraigne languages into Turkish, especially from Arabic and Persian.

Key Words: Borrowed plant names, using frequency, etymology.

*Yrd. Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, falkayis@adiyaman.edu.tr

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

Başka bir dilden alınmış kelimelere alıntı kelimeler denir. Alıntı kelimeler geldikleri dillerin kurallarına göre, türemiş kelimeler olsalar bile, dilimizde yapım ekleriyle genişletilmedikleri sürece basit kelimelerdir (*Korkmaz, 219*). Bunlara *amberbu* (< *Far. amber+būy*), *hıyarşembe* (< *Far. ḥiyār+çenber*), *hezaren* (< *Far. hezār+reng*) gibi bazı bitki adlarını örnek gösterebiliriz. Bunun yanında, bazı alıntı bitki adları dilimize girerken birtakım ses değişikliklerine uğramış ve Türkçenin yapısına uyum sağlamıştır. Örneğin, Arapça *za'ferān* kelimesi Türkçeye *safran* olarak (*Ayverdi, 2630*); Rumca *domāta* kelimesi *domates* olarak geçmiştir (*Tietze, 643*).

Dilimizdeki alıntı bitki adlarından bazıları çok yaygın bir kullanıma sahipken, bazıları seyrek kullanılmakta, bazıları ise hiç bilinmemektedir. Örneğin, Arapça *çam* (Eren, 77), *findık* (Türkçe Sözlük, 695), *susam* (Türkçe Sözlük, 1821); Farsça *armut* (Eren, 18), *bamya* (*Tietze, 275*); Rumca *kiraz* (Eren, 244), *marul* (Eren, 288) kelimelerinin çok yaygın bir kullanımı vardır. Fransızca *kakao* (Biyoloji Terimleri Sözlüğü, 320), Rusça *kartol* (www.sozluk.web.tr), İtalyanca *maki* (Biyoloji Terimleri Sözlüğü, 425), Arapça *hita* (Ayverdi, 1263) kelimeleri seyrek kullanılmaktadır. Farsça *teberze* (Ayverdi, 3066), Fransızca *jüt* (Türkçe Sözlük, 1016), Rumca *beladan* (*Tietze, 308*), Latince *kantiyane* (Türkçe Sözlük, 1064) ve *komatula* (Biyoloji Terimleri Sözlüğü, 379) kelimeleri ise hemen hemen hiç kullanılmamaktadır.

Türkçede kullanılan alıntı bitki adları “Arapça, Farsça, Ermenice, Latince, Rumca, Fransızca, İngilizce, İtalyanca, İspanyolca, Bulgarca, Çince, Gürcüce, Sırpça, Slavca, Moğolca, Rusça, Portekizce ve Lehçe” kökenlidir. Bu bitki adlarını, alıntı yapıldıkları dillere göre şu şekilde sıralayabiliriz:

Arapça Alıntı Bitki Adları

ablak: (< *Ar. ablaḳ*)

abuzambak: (< *Ar. ebūzanbaḳ*)

acem: (< *Ar. 'acem*)

acemi: (< *Ar. 'acemī*)

acur: (< *Ar. 'acūr*)

adile: (< *Ar. 'ādile*)

afat: (< *Ar. āfāt*)

akri: (< *Ar. aḳra*)

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

-
- amme: (< *Ar. 'amme*)
anzarot: (< *Ar. 'anzerūt*)
araz: (< *Ar. 'araz*)
asfur: (< *Ar. 'uṣfur*)
aspir: (< *Ar. 'uṣfur*)
aşkar: (< *Ar. eṣkar*)
aşur: (< *Ar. 'āṣūre*)
ayān: (< *Ar. 'ayān*)
ayıt: (< *Ar. 'īd*)
bakam: (< *Ar. baḳkam*)
bakla: (< *Ar. bāḳilā*)
baytaran: (< *Ar. 'abaytarān*)
berdi: (< *Ar. bardī*)
bezir: (< *Ar. bezr*)
bilisura: (< *Ar. bil- 'usāre*)
buttum: (< *Ar. buṭm*)
celep: (< *Ar. celeb*)
ceviz: (< *Ar. cevz*)
cılban: (< *Ar. culbān*)
cimcime: (< *Ar. cumcuma*)
culban: (< *Ar. culbān*)
cücül: (< *Ar. culcul*)
cümbez: (< *Ar. cummayz*)
cümele: (< *Ar. cumel*)
çam: (< *Ar. ṣam*)
çaşıran: (< *Ar. caṣīran*)
çitil: (< *Ar. ṣaṭl*)
dımışkı: (< *Ar. Dimaşḳ/Dimiṣḳ+î*)
elmelik: (< *Ar. elmelik*)
emir: (< *Ar. emr*)
-

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

emriz: (< *Ar. emrāz*)
enfiye: (< *Ar. enfiyye*)
fattak: (< *Ar. fatḳ*)
ferik: (< *Ar. ferīk*)
findık: (< *Ar. funduḳ*)
fıstık: (< *Ar. fustuḳ*)
filfil: (< *Ar. firfir*)
fitri: (< *Ar. fiṭrī*)
ful: (< *Ar. fūl*)
gādime: (< *Ar. ḳādime*)
galete: (< *Ar. ḡallāt*)
garip: (< *Ar. ḡarīb*)
gasil: (< *Ar. ḡasl*)
gılla: (< *Ar. galle < ḡilāl*)
halayık: (< *Ar. ḥalā'ik*)
halfa: (< *Ar. ḥalfe*)
halfat: (< *Ar. ḥalfe*)
haliç: (< *Ar. ḥalīc*)
hamıza: (< *Ar. ḥamīze*)
hanzal: (< *Ar. ḥanḗal*)
hardal: (< *Ar. ḥardel*)
harnup: (*Ar. ḥarrūb/ḥarnūb*)
ḥas: (< *Ar. ḥāşş*)
haşhaş: (*Ar. ḥaşḥāş*)
hatmi: (< *Ar. ḥatmi*)
hayır: (< *Ar. ḥayr*)
hazık: (< *Ar. ḥāzık*)
hebil: (< *Ar. ḥabl*)
herim: (< *Ar. herīm*)
hıta: (< *Ar. ḥiṭṭa*)

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

-
- hiltit: (< Ar. *ḥiltīṭ*)
hindiba: (< Ar. *hindibā*)
hülübü: (< Ar. *hūlbī*)
hünnap: (< Ar. *'unnāb*)
ibran: (< Ar. *'ibrān*)
ilhah: (< Ar. *ilḥāḥ*)
incaz: (< Ar. *incāz*)
kahve: (< Ar. *ḳahve*)
kakule: (< Ar. *ḳāḳulle*)
keme: (< Ar. *kam'a*)
kereviz: (< Ar./Far. *kerefs*)
keten: (< Ar. *kettān*)
kılıf: (< Ar. *ḡilāf*)
kırmızı: (< Ar. *ḳirmizī*)
künefi: (< Ar. *kināfe-künāfe*)
küşne: (< Ar. *kuşnā*)
leylâk: (< Ar. *leylāk*)
limon: (< Far. *līmūn* / Ar. *leymūn*)
mağara: (< Ar. *meḡāre*)
mahlep: (< Ar. *maḥleb*)
mahluç: (< Ar. *maḥlūc*)
mahmude: (< Ar. *maḥmūde*)
mamıza: (< Ar. *māmezā*)
maş: (< Ar. *māş*)
melike: (< Ar. *melike*)
meliki: (< Ar. *melikī*)
mercan: (< Ar. *mercān*)
meydanî: (< Ar. *meydānī*)
mısır: (Ar. *mişr*)
mişmiş: (< Ar. *mişmiş*)
-

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

miski: (< *Ar. miskī*)
misvak: (< *Ar. misvāk*)
mişkat: (< *Ar. mişkāt*)
muz: (< *Ar. mūz*)
mültüme: (< *Ar. mültemi*)
mürdeşe: (< *Ar. mürte 'iş*)
müşgül: (< *Ar. müşkil*)
müşk: (< *Ar. misk*)
nane: (< *Ar. na'nā'*)
narenc: (< *Ar. nārenc*)
narenciye: (< *Ar. nārenciyye*)
narınc: (< *Ar. nārenc*)
nebat: (< *Ar. nebāt*)
nebatat: (< *Ar. nebātāt*)
patpat: (< *Ar. baḥbāḥ*)
pelit: (< *Ar. balluḥ*)
rasat: (< *Ar. raşad*)
razakı: (< *Ar. rāziḳī*)
reyhan: (< *Ar. reyḥān*)
safran: (< *Ar. za'ferān*)
salep: (< *Ar. sa'leb*)
salman: (< *Ar. selmān*)
samit: (< *Ar. şāmit*)
sandal: (< *Ar. şandal*)
savat: (< *Ar. sevād*)
sınap: (< *Ar. şināb*)
silk: (< *Ar. silk*)
suduran: (< *Ar. şudūran*)
sumak: (< *Ar. summāk*)
susam: (< *Ar. sīsām*)

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

-
- süsen: (< *Ar. sūsen*)
şahab: (< *Ar. şihāb*)
şahabî: (< *Ar. şihābî*)
şakayık: (< *Ar. şakā'ik*)
şamama: (< *Ar. şemāme*)
şemsaver: (< *Ar. şems + Far. -āver*)
şıkık: (< *Ar. şikik*)
taflan: (< *Ar. diflā*)
tahıl: (< *Ar. daḥl*)
tarhun: (< *Ar. tarḥūn*)
tefarik: (< *Ar. tefārīk*)
temsil: (< *Ar. temşīl*)
tesbi: (< *Ar. tesbī'*)
tevrîş: (< *Ar. tevrîş*)
topuz: (< *Ar. dabbūs*)
tum: (< *Ar. tu'm*)
tutya: (< *Ar. tūtyā*)
uşrat: (< *Ar. uşrat*)
üşniye: (< *Ar. uşniyye*)
velvele: (< *Ar. velvele*)
zahter: (< *Ar. sa'tar*)
zakkum: (< *Ar. zaḳḳūm*)
zavrak: (< *Ar. zevrak*)
zehni: (< *Ar. zihni*)
zeytin: (< *Ar. zeytūn*)
zivan: (< *Ar. zivān*)
zülbeya: (< *Ar. zūlbeyā*)
- Farsça Alıntı Bitki Adları**
- abanoz: (< *Far. ābnūs/abanūs*)
aferin: (< *Far. āferīn*)
-

-
- ağuş: (< *Far. āğuş*)
alıç: (< *Far. ālūçe*)
alo: (< *Far. ālū*)
amberbu: (< *Far. amberbūy*)
arış: (< *Far. ereş-eriş*)
armut: (< *Far. emrūd/ermūd/enberūd*)
azat: (< *Far. āzād*)
azvay: (< *Far. āzvāy*)
badem: (< *Far. bādām*)
badıramba: (< *Far. bādranbūya*)
bagmen: (< *Far. bāgbān*)
bahar: (< *Far. behār*)
bāk: (< *Far. bāk*)
balaband: (< *Far. bālābān*)
balsama: (< *Far. belesān*)
bamyā: (< *Far. bāmiya*)
beneviş: (< *Far. benefş*)
berge: (< *Far. bargā*)
birincivasıf: (< *Far. birincāsf*)
bostan: (< *Far. būstān*)
cığā: (< *Far. cīğā*)
cumbur: (< *Far. çunbul/çumbul*)
cücük: (< *Far. cücek*)
çağla: (< *Far. çağale*)
çavdar: (< *Far. çūdār*)
çedene: (< *Far. caudāna*)
çelem: (< *Far. şalam*)
çelik: (< *Far. çelik*)
çeltik: (< *Far. şeltük*)
çeşmezen: (< *Far. çaşma-zan*)
-

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

-
- çevşen: (< *Far. cevşen*)
çılan: (< *Far. çelān, çelāna*)
çınar: (< *Far. çenār*)
çiriş: (< *Far. sirīş*)
çükündür: (< *Far. çukundur*)
dağdağan: (< *Far. dağdağān*)
dudiye: (< *Far. fūfīye*)
dut: (< *Far. tūt, tūd*)
erguvan: (< *Far. ergāvān*)
erişte: (< *Far. rīşte*)
filbahar: (< *Far. fūl-bahār*)
giya: (< *Far. kiyāh*)
gonca: (< *Far. ğunce*)
gül: (< *Far. gul*)
gülâbi: (< *Far. gulābī*)
gürz: (< *Far. gurz*)
ğar: (< *Far. ğar*)
havlıcan: (< *Far. ğāvlincān*)
havuç: (< *Far. hevīc*)
hevek: (< *Far. āveng*)
hezaren: (< *Far. hezār+reng*)
hıyar: (< *Far. ğiyār*)
hıyarşembe: (< *Far. ğiyār-çenber*)
hoş: (< *Far. ğōş*)
hurma: (< *Far. ğurmā*)
hülü: (< *Far. hulū*)
ıspatan: (< *Far. ispandān, sipandān*)
ışgın: (< *Far. aşğūn*)
incir: (< *Far. encīr*)
isfendan: (< *Far. isfendān*)
-

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

-
- işan: (< *Far. ī ṣān*)
kāhu: (< *Far. kāhī*)
karanfil: (< *Far. ḳaranfīl*)
karpuz: (< *Far. ḥarbutz, ḥarbūza*)
kayısı: (< *Far. ḳaysī*)
kelek: (< *Far. kālak*)
kelem: (< *Far. kalam*)
kenger: (< *Far. kenger*)
keraviye: (< *Far. kerāviye*)
keşir: (< *Far. gazar*)
keşkül: (< *Far. keşkūl*)
kişmiş: (< *Far. kişmiş*)
kişniş: (< *Far. gişnīz*)
kizir: (< *Far. giżī r*)
koz: (< *Far. gawz*)
köse: (< *Far. kūse*)
kunt: (< *Far. kund*)
küncü: (< *Far. kuncud*)
lâden: (< *Far. lâden*)
lâle: (< *Far. lâle*)
lülük: (< *Far. lüle*)
mala: (< *Far. mālē*)
maya: (< *Far. māye*)
maye: (< *Far. māye*)
mazi: (< *Far. māzū*)
menekşe: (< *Far. beneḳşe*)
mercanköşk: (< *Far. merzengūş*)
mercimek: (< *Far. mercümek*)
merze: (< *Far. merz*)
mestan: (< *Far. mestān*)
-

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

-
- meşe: (< *Far. bīṣa*)
meyve: (< *Far. mīva, mayva*)
nar: (< *Far. nār / enār*)
narcil: (< *Far. nargīl*)
nardin: (< *Far. nārdīn*)
narven: (< *Far. nārven*)
navruz: (< *Far. nevrūz*)
naz: (< *Far. nāz*)
nefirne: (< *Far. nefīr*)
nergis: (< *Far. nergis*)
nilüfer: (< *Far. nīlūfer*)
nohut: (< *Far. nuḥūd*)
palan: (< *Far. pālān*)
pamuk: (< *Far. panbuḳ*)
patlıcan: (< *Far. bādingān*)
payam: (< *Far. bādām*)
pazı: (< *Far. pāzı*)
perdeben: (< *Far. perdebend*)
peren: (< *Far. peren*)
pesin: (< *Far. pesīn*)
pir: (< *Far. pīr*)
pirasit: (< *Far. pīrāste*)
pirinç: (< *Far. birinc*)
pirpirim: (< *Far. parparam*)
piyaz: (< *Far. piyāz*)
poy: (< *Far. būy*)
pür: (< *Far. pur*)
ravent: (< *Far. rāvend*)
rezene: (< *Far. rāziyāna*)
sebze: (< *Far. sebze < sebz*)
-

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

-
- sedir: (< *Far. sedīr*)
servi: (< *Far. serv*)
süde: (< *Far. sūde*)
sümbül: (< *Far. sunbul*)
şahaten: (< *Far. şāhten*)
şahtere: (< *Far. şahterre*)
şalgam: (< *Far. şalgām*)
şebboy: (< *Far. şeb-būy*)
şeftali: (< *Far. şeft-ālū*)
şikar: (< *Far. şikār*)
şimşir: (< *Far. şemşīr*)
şir: (< *Far. şīr*)
şireder: (< *Far. şireder*)
tarçın: (< *Far. dārçīn*)
teberze: (< *Far. teberze*)
tere: (< *Far. tere*)
tiryaki: (< *Far. tiryākī*)
töhmekan (< *Far. tuḥmugān*)
tömbeki: (< *Far. tenbākū*)
turp: (< *Far. turb, turub, turf*)
turunç: (< *Far. turunc*)
yasemin: (< *Far. yāsemen*)
yulaf: (< *Far. alaf*)
zambak: (< *Far. zanbak*)
zeravent: (< *Far. zerāvend*)
zerdali: (< *Far. zerd-ālū*)
zerde: (< *Far. zerde*)
zerdeçal: (< *Far. zerdeçāv*)
zerrin: (< *Far. zerrīn*)
zerringade: (< *Far. zerrīngede*)
-

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

zeyrek: (< *Far. zağīrak*)

zindiyan: (< *Far. zindegān*)

zoğal: (< *Far. zuğāl*)

Ermenice Alıntı Bitki Adları

abrıl: (< *Erm. abril*)

anık: (< *Erm. ananuh*)

ayinga: (< *Erm. ayi'nga*)

badıç: (< *Erm. patic*)

cancur: (< *Erm. cançul*)

çemen: (< *Erm. çaman*)

çımak: (< *Erm. ts'mah*)

çomağ: (< *Erm. ts'mah*)

çortu: (< *Erm. ç'ort't'u*)

dangalak: (< ? *Erm. dan gluḥ*)

eğinç: (< *Erm. egiç*)

hışır: (< *Erm. ḥosor*)

hozan: (< *Erm. ḥozan*)

korunga: (< *Erm. kornkan*)

lâzut: (< *Erm. lazut*)

madımak: (< *Erm. matutak*)

madik: (< *Erm. madik*)

mor: (< *Erm. mor/morm*)

mora: (< *Erm. mor/morm*)

moruk: (< *Erm. mōruk*)

pancar: (< *Erm. banjar*)

pışat: (< *Erm. p'sat*)

tel: (< *Erm. tel*)

Rumca Alıntı Bitki Adları

ahlal: (< *Rum. ahlada*)

akunduz: (< *Rum. akantos*)

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

-
- amesken: (< *Rum. damaskino*)
amofta: (< *Rum. xamofta*)
anadut: (< *Rum. anadoti*)
anason: (< *Rum. anison*)
araka: (< *Rum. arakas* < *arakos*)
aşendos: (< *Rum. áherdos*)
avat: (< *Rum. avátin/vatin*)
ayvadana: (< *Rum. ayiovotano*)
babır: (< *Rum. pápiri*)
banda: (< *Rum. bānda*)
barbun: (< *Rum. barbounia*)
barbunya: (< *Rum. barbounia*)
bartun: (< *Rum. parténin/partén*)
beladan: (< *Rum. plátanos*)
bezelye: (< *Rum. bizélia*)
biber: (< *Rum. pipéri*)
biberiye: (< *Rum. piperiá*)
biberiza: (< *Rum. piperitza*)
bidek: (< *Rum. apidáki*)
boçça: (< *Rum. bótsa*)
böbük: (< *Rum. bubúki*)
cimbiz: (< *Rum. tsimbidi*)
cimplā: (< *Rum. tzímbla*)
çisan: (< *Rum. kisón*)
çukur: (< *Rum. tsihórion*)
dafne: (< *Rum. dafni*)
damaskene: (< *Rum. damáskino*)
defne: (< *Rum. dáfni*)
dırağan: (< *Rum. drágana*)
dilmit: (< *Rum. diminitis*)
-

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

-
- dimenit: (< *Rum. diminitis*)
domates: (< *Rum. domáta*)
duduli: (< *Rum. troḡilos*)
efek: (< *Rum. afáki*)
emen: (< *Rum. endomē*)
enginar: (< *Rum. ankinára*)
epsit: (< *Rum. apsída*)
erez: (< *Rum. ires*)
fasulye: (< *Rum. fasulia*)
fesleḡen: (< *Rum. vasilikon* < *vasilikos*)
fidan: (< *Rum. fiton* < *Rum. phyton*)
fide: (< *Rum. phideia*)
fiḡ: (< *Rum.*)
filiz: (< *Rum. filisa*)
gırmıt: (< *dilmit* < *Rum. diminitis*)
göleḡez: (< *Rum. kolokaz*)
halofit: (< *Rum. halsphyton*)
ıhlamur: (< *Rum. flamuri*)
ıspanak: (< *Rum. spanaki*)
kantaron: (< *Rum. kentauron*)
kenevir: (< *Rum. kannavi*)
kerdeme: (< *Rum. kardamo*)
kiraz: (< *Rum. kerasi*)
kiren: (< *Rum. kráno*)
köknar: (< *Rum. kukunaria* < *kukunara*)
kütner: (< *Rum. kukunaria*)
lahana: (< *Rum. lahano*)
mantar: (< *Rum. manitari*)
marul: (< *Rum. maruli*)
masura: (< *Rum. masuri*)
-

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

maydanoz: (< *Rum. makedonesi*)

melisa: (< *Rum. melissa*)

mersin: (< *Rum. mirsini*)

murt: (< *Rum. murto*)

muşmula: (< *Rum. mespilon*)

mühliye: (< *Rum. mukhlia*)

palamut: (< *Rum. palamudi*)

papatya: (< *Rum. papadia*)

pırasa: (< *Rum. prason*)

pırnal: (< *Rum. prinari*)

piren: (< *Rum. prinos*)

radika: (< *Rum. radikia*)

şıka: (< *Rum. şıko* veya *şıka*)

tirfil: (< *Rum. triphyllon*)

tomara: (< *Rum. tomari*)

Latince Alıntı Bitki Adları

basya: (< *Lat. bassia*)

begonya: (< *Lat. begonia*)

centiyane: (< *Lat. gentiāna*)

çakır: (< *Lat. sacer*)

çalba: (< *Lat. salvia*)

feliks: (< *Lat. felix*)

flora: (< *Lat. flora*)

ginseng: (< *Lat. ginseng*)

kantiyane: (< *Lat. Gentiana*)

komatula: (< *Lat. Comatula*)

kürkas: (< *Lat. curcas*)

lobelya: (< *Lat. Lobelia*)

lotus: (< *Lat. lotus*)

müşkülüm: (< *Lat. muscarimi*)

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

okume: (< *Lat.*)
ortanca: (< *Lat. hortensia*)
rezede: (< *Lat. reseda*)
roka: (< *Lat. ruca*)
sekoya: (< *Lat. sequoia*)
vanilya: (< *Lat. vagina*)

Fransızca Alıntı Bitki Adları

akasya: (< *Fr. acacia*)
ananas: (< *Fr. ananas*)
atol: (< *Fr. atoll*)
alg: (< *Fr. algue*)
anemon: (< *Fr. anemone*)
araşit: (< *Fr. arachide*)
aspidistra: (< *Fr. aspidistra*)
badat: (< *Fr. patate*)
bambu: (< *Fr. bambou*)
botanik: (*Fr. botanique*)
dalya: (< *Fr. dahlia*)
drosera: (< *Fr. drosera*)
fleol: (< *Fr. fleole, phleole*)
fujer: (< *Fr. fougero*)
gardenya: (< *Fr. gardenia*)
ipeka: (< *Fr. ipéca*)
jüt: (< *Fr. jute*)
kakao: (< *Fr. cacao*)
kaktüs: (< *Fr. cactus*)
kamelya: (< *Fr. camelia*)
kapuçin: (< *Fr. capucine*)
kavasya: (< *Fr. quassia*)
kauçuk: (< *Fr. caoutchouc*)

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

-
- keşbir: (< *Fr. cachemire*)
kola: (< *Fr. cola*)
kolza: (< *Fr. colza*)
kornişon: (< *Fr. cornichon*)
küsküt: (< *Fr. cuscute*)
lâtanya: (< *Fr. latania*)
liken: (< *Fr. lichen*)
mahunya: (< *Fr. mahonia*)
malto: (< *manto* < *Fr. manteau*)
mandalina: (< *Fr. mandarine*)
manolya: (< *Fr. magnolia*)
maranta: (< *Fr. maranta*)
margarita: (< *Fr. marguerite*)
miko: (< *Fr. mycose*)
mimoza: (< *Fr. mimosa*)
mini: (< *Fr. mini*)
müge: (< *Fr. muguet*)
ofris: (< *Fr. ophrys*)
okaliptüs: (< *Fr. eucalyptus*)
orkide: (< *Fr. orchidee*)
palmiye: (< *Fr. palmier*)
papurüs: (< *Fr. papyrus*)
petunya: (< *Fr. petunia*)
portakal: (< *Fr. portugal*)
ratanya: (< *Fr. ratanhia*)
tatula: (< *Fr. datura*)
İngilizce Ahntı Bitki Adları
greyfurt: (< *İng. Grapefruit*)
kivi: (< *İng. kiwi*)
papaya: (< *İng. papaya*)
-

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

paprika: (< *İng. paprika*)

pik: (< *İng. pig*)

rafya: (< *İng. raffia*)

rambil: (< *İng. rami*)

starking: (< *İng. starking*)

İtalyanca Alıntı Bitki Adları

açelya: (< *İt. azalea*)

banadura: (< *İt. pomodoro/pomodoro*)

belladonna: (< *İt. belladonna*)

borda: (< *İt. bordo*)

ceran: (< *İt. geranio*)

funda: (< *İt. fondo*)

iskorçina: (< *İt. scorzone*)

maki: (< *İt. macchi*)

malatura: (< *İt. pomodoro/pomodoro*)

mancana: (< *İt.*)

patates: (< *İt. patata*)

peçek: (< *peçe* < *İt. pezza*)

sardunya: (< *İt. sardonya*)

veronika: (< *İt. veronica*)

vardıyan: (< *İt. guardiana*)

İspanyolca Alıntı Bitki Adları

avokado: (< *İsp. avocado*)

kınakına: (< *İsp. quinaquina*)

koka: (< *İsp. coca*)

Bulgarca Alıntı Bitki Adları

biryedim: (< *Blg.-Sırp.-Hıv. brekinya*)

bocur: (< *Blg.-Sırp.-Hıv. bójur*)

canka: (< *Blg. djanka*)

gocuk: (< *Blg. kojux*)

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

ıştır: (< *Blg. stir*)

kumpir: (< *Blg. krumpír*)

lâbada: (< *Blg. loboda*)

pelin: (< *Blg. pelyn*)

Çince Alıntı Bitki Adları

aylandız: (< *Çince ailanto'dan*)

çay: (< *Çin. çay*)

mantı: (< *Çin. mantu*)

Gürcüce Alıntı Bitki Adları

askil: (< *Gürc. askili*)

bitne: (< *Gürc. p'it'na < *pinta*)

dombay: (< *Gürc. dombay*)

Sırpça Alıntı Bitki Adları

babaçça: (< *Sırp. popadica*)

kıral: (< *Sırp. kral*)

koçaç: (< *Sırp. koçijaş*)

Slavca Alıntı Bitki Adları

koçan: (< *Sl. koçan*)

vişne: (< *Sl. vişnya*)

Moğolca Alıntı Bitki Adları

acırga: (< *Moğ. acirga*)

karağan: (< *Moğ. karağana*)

Rusça Alıntı Bitki Adları

kartol: (< *Rus. kartofel*)

Portekizce Alıntı Bitki Adları

mango: (< *Port. manga*)

Lehçe Alıntı Bitki Adları

nemisa: (< *Lehçe. niemcy*)

Afrika Dillerinden Alınan Bitki Adları

baobap: (< Afrika yerli dillerinden; *Türkçe Sözlük, 198*)

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

Yabancı Yer İsimleriyle Kurulan Bitki Adları

agılı: (< Meksika'daki Akala şehrinin adından; *Ayverdi, 65*)

anapa: (< belki bir yer isminden; *Tietze, 172*)

fulya: (< Güney İtalya'da bir bölge adı; *Nişanyan, 139*)

kalembek: (< Hint Denizi'nde bir ada; *Türkçe Sözlük, 1043*)

Türkçede kullanılan alıntı bitki adlarının sayısı toplam 533'tür. Bunlardan 155'i Arapça, 155'i Farsça, 76'sı Rumca, 49'u Fransızca, 23'ü Ermenice, 20'si Latince, 15'i İtalyanca, 8'i İngilizce, 8'i Bulgarca, 3'ü İspanyolca, 3'ü Çince, 3'ü Gürcüce, 3'ü Sırpça, 2'si Slavca, 2'si Moğolca, 1'i Rusça, 1'i Portekizce, 1'i Lehçe, 1'i Afrika dillerinden dilimize girmiş olup, 4'ü de yabancı yer adlarından alınmıştır.

KAYNAKÇA

- AYVERDI, İlhan, Misalli Büyük Türkçe Sözlük, 3 cilt, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul, 2005.
- BAYTOP, Turhan, Türkçe Bitki Adları Sözlüğü, TDK Yayınları, Ankara, 1997.
- CLAUSON, Sir Gerard, An Etymological Dictionary of Pre-Thirteenth-Century Turkish, Oxford At The Clarendon Press, 1972.
- CLAUSON, Sir Gerard, Sanglax – A Persian Guide to the Turkish Language by Muhammad, Mahdî Xân, (Facsimile Text), London, 1960.
- DOERFER, G., Türkische und Mongolische Elemente im Neupersischen, 1-4, Wiesbaden, 1963-1975.
- DURAN, Ahmet, "Türkçede Bazı Bitki Adlarının Veriliş Sebepleri", Türk Dili, Ankara, (555), Mart-1998, 223-229.
- ERCILASUN, Ahmet Bican ve diğerleri, Türk Lehçeleri Sözlüğü, II cilt, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara, 1991.
- ERDAL, Marcel, Old Turkic Word Formation, Wiesbaden, 1991.
- EREN, Hasan; Türk Dilinin Etimolojik Sözlüğü, 1. baskı, Ankara, 1999.
- KORKMAZ, Zeynep, Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi), TDK Yayınları, Ankara, 2003.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*

-
- Mütercim Âsım Efendi, *Burhân-ı Kâtı*, Hazırlayanlar: Prof. Dr. Mürsel Öztürk, Dr. Derya Örs, TDK Yayınları, Ankara, 2000.
- NIŞANYAN, Sevan, *Sözlerin Soyağacı: Çağdaş Türkçenin Etimolojik Sözlüğü*, Adam Yayınları, 2002.
- POLAT, N. Hikmet, *Türk Çiçek ve Ziraat Kültürü Üzerine, Cevat Rüştü'den Bir Güldeste*, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2001.
- RÄSÄNEN, Martti, *Versuch Eines Etymologischen Wörterbuchs Der Turksprachen*, Helsinki, 1969.
- TDK, *Biyoloji Terimleri Sözlüğü*, 2.baskı, Ankara, 2000.
- TDK, *Derleme Sözlüğü*, I-XII. cilt, Ankara, 1993.
- TDK, *Tarama Sözlüğü*, I-VIII, Ankara, 1996.
- TDK, *Türkçe Sözlük*, Ankara, 2005.
- TIETZE, Andreas, *Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lugati*, cilt I, A-E, Simurg, İstanbul-Wien, 2002.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature
and History of Turkish or Turkic
Volume 4/4 Summer 2009*